

Aluehallintovirasto

Ympäristöluvut

PÄÄTÖS

Nro 153/2021

Dnro ESAVI/5143/2021

19.5.2021

ASIA

Kivimäen tilan broilerkasvattamon toiminnan olennainen muutos, Eura

HAKIJA

Lähteenmäki Markus
Rajamaantie 5
27510 EURA

Y-tunnus: 2662852-5

TOIMINTA

Kivimäen tilan broilerikasvattamotoimintaa laajennetaan siten, että tilalle rakennetaan uusi 74 000 broilerin kasvattamo vanhan kasvattamorakennuksen tuhouduttua tulipalossa. Tilan ympäristöluvan mukainen eläinmäärä tulee kasvamaan 47 400 broilerilla. Toiminta sijoittuu Euran kunnassa kiinteistölle Kivimäki 50-413-1-203.

VIREILLETULOTIEDOT

Hakemuksen vireilletulo

Hakemus on tullut vireille aluehallintovirastossa 14.2.2021.

Luvan hakemisen peruste

Hakemus on tullut vireille ympäristönsuojelulain 29 §:n 1 momentin perusteella.

Toiminnan luvanvaraisuus

Toiminta on luvanvaraista ympäristönsuojelulain 27 §:n 1 momentin ja liitteen 1 taulukon 1 kohdan 11a) perusteella (direktiivilaitos).

Toimivaltainen lupaviranomainen

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on toimivaltainen lupaviranomainen ympäristönsuojelulain 34 ja 35 §:ien ja ympäristönsuojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen 1 §:n 1 momentin perusteella.

ASIAN KUVAUS

Taustatiedot

Kaavoitus

Hakemuksen tarkoittamalla alueella ei ole voimassa olevaa yleis- eikä asemakaavaa. Alueella on voimassa Satakunnan maakuntakaava, jossa alue sijoittuu maisemallisesti tärkeälle alueelle sekä maakuntakaavassa osoitettuun maakunnallisesti merkittävään kulttuuriympäristöön.

Päätökset ja sopimukset

Voimassa olevat ympäristöluvat

Kivimäen tilalla on Euran ympäristölautakunnan 11.6.1998 myöntämä lupa 30 000 linnun broilerkasvattamolle.

Muut päätökset ja sopimukset

Hakemusasiakirjoihin on liitetty toistaiseksi voimassaoleva sopimus kahdesta katetusta lantalasta ja seitsemän lannan vastaanottosopimusta, jotka koskevat 298 hehtaarin peltoalaa Euran ja Eurajoen kunnissa.

Toiminta

Yleiskuvaus

Hakemus koskee broilerikasvattamon toiminnan laajentamista 26 600 broilerista 74 000 broileriin. Laajennus toteutetaan rakentamalla uusi 74 000 broilerin kasvattamorakennus Kivimäen tilakeskukseen. Broilereita kasvatetaan laajennuksen jälkeen yhdessä kasvattamorakennuksessa.

Tuotanto ja tuotteet

Broilereita tuotetaan turvepohjaisella kasvatusalustalla. Laajennuksen jälkeen kasvatushallien pinta-ala on yhteensä noin 4 300 m². Kasvatuseriä on vuodessa 6–7 kpl. Jokaisen kasvatuserän jälkeen kasvatusalusta poistetaan kasvatushalleista ja siirretään lantavarastoihin.

Lannan varastointiin on käytettävissä kolme betonirakenteista kuivalantaa. Hakijan oma 470 m³ avolantala, jossa on 2,1 metrin harkkoseinät ja 20 cm ajoluiska, sijaitsee tuotantorakennuksen vieressä. Laajennuksen yhteydessä lantalaan tehdään asfalttinen kuormauslaatta 45 m². Lisäksi on kaksi vuokrattua 350 m³:n ja 450 m³:n kiinteillä katoilla katettua kuivalantaa, jotka sijaitsevat noin 250 metrin päässä tilakeskuksesta. Kasvattamon käytössä on siis yhteensä 1 346 m³ kuivalantalatilavuutta.

Broilerikasvattamossa syntyvän kuivikelannan määrä on noin 1 110 m³ vuodessa. Lanta käytetään lannoitteena omilla pelloilla (10 ha) ja sopimuspelloilla (298 ha). Lannasta 70 % levitetään keväällä viikoilla 15–18 ja loput 30 % syksyllä viikoilla 38–40. Lannanlevityspellot eivät sijaitse pohjavesialueilla.

Broilerikasvattamo kuivapuhdistetaan harjalla, pestään painepesurilla ja desinfioidaan jokaisen kasvatuserän jälkeen. Broilerikasvattamon pesuvedet (noin 80 m³/a) johdetaan 78 m³:n pesuvesisäiliöön. Pesuvedet levitetään pellolle.

Broilerikasvattamorakennuksen sosiaalitalan WC:n jätevedet johdetaan erilliseen 5 m³:n umpisäiliöön, joka tyhennetään jätevedenpuhdistamolle.

Kasvattamorakennuksessa ilmanvaihto toimii alipaineilmastointilla, jossa poistohormit sijaitsevat katolla. Korvausilma otetaan seinillä olevista tuloilmaventtiileistä. Helleajan lisäilmanvaihto tapahtuu puhaltimilla kasvattamon päädyistä. Kasvatushalleissa on käytössä kostutuslaitteet.

Tilalla tuotetaan broilerin lihaa laajennuksen jälkeen noin 800 tonnia vuodessa.

Veden otto

Broilerikasvattamossa käytettävä vesi otetaan kunnan vesijohtoverkosta. Laajennuksen jälkeen vedenkulutus on keskimäärin 1 250 m³ vuodessa.

Kemikaalit

Kasvatushallitilojen puhdistuksessa käytetään vuodessa noin 100 litraa pesuaineita, joita säilytetään vanhassa navettarakennuksessa, ja desinfioinnissa käytetään noin 50 kiloa desinfiointiaineita, joita varastoidaan broilerikasvattamon varastossa.

Lisäksi kalustosuojassa betonilattian päällä varastoidaan noin 5 500 kiloa lannoitteita ja noin 100 litraa jäähdytinnestettä tynnyrissä. Kasvinsuojeluaineita ei varastoida tilalla.

Polttoaineet

Tilan käytössä olevien polttonestesäiliöiden yhteistilavuus on 9 200 litraa. Lämmitystä varten on 1 500 litran maanpäällinen kaksivaippasäiliö ja viljan kuivausta varten on 5 000 litran säiliö betonilaatalla, jossa on reunus harjoista. Lisäksi tankkausta varten on 2 700 litran säiliö katoksessa betonilaatan päällä. Kaikki säiliöt on varustettu lukituksilla ja laponestolaitteilla.

Tilalla säilytetään kalustosuojassa betonilattialla enintään 600 litraa muita öljytuotteita.

Energian käyttö

Tilalle rakennetaan laajennuksen yhteydessä 500 kW:n lämpökeskus, jolla tuotetaan broilerikasvattamon lämmitykseen tarvittava energia. Lämpökeskuksen polttoaineena käytetään haketta. Lämpökeskuksen piipun korkeus on 12 metriä.

Lisäksi vara- tai lisälämpönä on öljylämmitys, jossa on 400 kW öljykattila ja jossa piipun korkeus on kymmenen metriä.

Liikenne

Liikenne kulkee Rajamaantieltä tai tilan omasta liittymästä suoraan Eurajoen tielle, jonne on kasvattamosta matkaa 150 metriä. Liikennetihentymä tapahtuu 7–8 viikon välein. Tällöin kasvatushallit tyhjennetään broilereista ja lannasta sekä kasvatushallit pestään ja desinfiodaan. Lintujen poiskuljetukseen tarvitaan laajennetussa toiminassa 8–9 rekkaa. Tyhjennys tapahtuu yhden vuorokauden aikana. Lannan siirto kasvatushalleista lantaloihin tehdään omalla kalustolla parin päivän aikana. Kasvatusaikana rehuja tuodaan tilalle 4–5 rekallista kasvatuserää kohden.

Riskienhallinta ja poikkeukselliset tilanteet

Tilalla on varavoimajärjestelmä sähkönsaannin turvaamiseksi. Tuotantotiloissa on valvontajärjestelmä, joka hälyttää poikkeamatilanteessa tuottajan puhelimeen. Tuotantotoimintaa tullaan tarkastamaan paloviranomaisen toimesta säännöllisesti. Tilalle laaditaan pelastussuunitelma

paloviranomaisten kanssa toiminnan poikkeamatilanteiden varalle uuden kasvattamorakennuksen valmistuttua.

Ympäristön tila, päästöt ja vaikutusarvio

Lähiympäristö ja maankäyttö

Kasvattamo sijaitsee Eurajoen valuma-alueella. Kasvattamon ympärillä on peltoa ja metsää. Suunniteltu kasvattamorakennus sijoittuu ympäristöön, jossa on jo vastaavaa toimintaa, mikä lieventää maisemavaikutuksia.

Lähimmät naapurikiinteistöt (asuinrakennukset) sijaitsevat rakennettavasta broilerikasvattamorakennuksesta noin 150 metriä kaakkoon, 170 metriä itään ja 220 metriä luoteeseen.

Toiminnassa muodostuvat jätteet

Tilalla syntyvät jätteet käsitellään kierrätystä hyödyntäen ja vaaralliset jätteet toimitetaan vaarallisten jätteiden keräykseen. Tilalla kuolleet broilerit (6 t/a) pakastetaan ja toimitetaan eläinjätteen käsittelylaitokselle Honkajoki Oy:lle. Muiden jätteiden osalta tila on liittynyt sopimusperäiseen jätteenkuljetukseen.

Ilmanlaatu, päästöt ja vaikutukset

Toiminnasta voi aiheutua lannan levityksestä ajoittaista hajuhaittaa. Myös matalapaineella broilerikasvattamon poistokaasut voivat laskeutua alas. Kesäaikaan ilmastoinnin ollessa maksimiteholla voi ympäristöön kuulua puhaltimien huminaa, muutoin toiminta ei tuota merkittävää meluhaittaa. Pölyhaittaa voi tulla kasvattamon tyhjennyksen yhteydessä, kun kuivikepohja pölyää.

Maaperä ja pohjavesi

Broilerikasvattamon sijoituspaikka ei ole tärkeällä eikä muullakaan vedenhankintaan soveltuvalla pohjavesialueella eikä alueen läheisyydessä sijaitse luonnonsuojelun kannalta arvokkaita kohteita. Lähin pohjavesialue sijaitsee noin 650 metrin päässä tilakeskuksesta (Kahalankulma 0226251, 2-luokka). Ravinnepäästöjä vesistöön tai maaperään ei pääse tapahtumaan. Lanta on hyvin kuivaa, joten siitä ei pääse tapahtumaan nestevuotoja. Lantavarastot on rakennettu vesitiiviiksi ja riittävän suuriksi 12 kuukauden varastointitarvetta varten.

Maaperän ja pohjaveden perustilaselvitys

Kasvisuojeluaineiden käyttö on vähäistä ja niiden säilytystä tilalla ei ole. Peltolannoitteita käytetään vuosittain noin 4–5 tonnia ja ne varastoidaan sisätiloissa tiivillä betonilattialla. Muita perustilaselvityksessä tarkoitettavia vaarallisia aineita tai kemikaaleja ei tilalla käytetä. Välitöntä pohjaveden tai maaperän pilaantumisvaaraa ei ole, eikä tilan käyttämien kemikaalien

määrä poikkea olennaisesti keskimääräisen maatilan kemikaalimäärästä. Aiemmin tilalla ei ole tapahtunut öljyvahinkoja tai muita maaperään tapahuneita päästöjä. Tuotantorakennuksen tulipalon vuonna 2020 ei ole todettu aiheuttaneen maaperän pilaantumista tai haitallisia päästöjä.

Edellä esitettyjen tietojen perusteella hakija pitää perustilaselvityksen laatimista tarpeettomana.

Tarkkailu

Tilalla on käytössä hiilidioksidimittaus ja lämpötilamittaus sekä vedenkulutuksen että rehunkulutuksen mittaus. Lantavarastojen ja eläinsuojan pohjien tiiviyyttä tarkkaillaan jokaisen tyhjennyksen yhteydessä. Polttoainevarojen vuotoja tarkkaillaan jatkuvasti aistinvaraisesti.

Paras käyttökelpoinen tekniikka

Vertailuasiakirjat ja BAT-päätelmät

Sovellettavat vertailuasiakirjat ja BAT-päätelmät

Euroopan komission antama täytäntöönpanopäätös (EU) 2017/302 Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/75/EU mukaisten parhaita käyttökelpoisia tekniikoita (BAT) koskevien päätelmien vahvistamisesta siipikarjan tai sikojen tehokasvatusta varten on julkaistu 21.2.2017.

Parhaan käyttökelpoisen tekniikan soveltaminen tilan siipikarjatuotannossa on esitetty BAT-selvityslomakkeessa tiivistetysti seuraavasti:

Yleiset päätelmät

BAT 1. Parasta käytettävissä olevaa tekniikkaa on luoda ympäristöjärjestelmä ja seurata sitä (EMS). Toiminnassa syntyvät jätteet toimitetaan asianmukaisiin käsittelypaikkoihin.

BAT 2. Toiminnanharjoittajan mukaan hyvät toimintatavat toteutuvat sijainnin valinnassa ja toimintojen sijoittelussa. Laitteistot pidetään kunnossa. Kuolleet ja karsitut eläimet toimitetaan Honkajoki Oy:hyn. Tilalle laaditaan pelastussuunnitelma.

BAT 3. ja 4. Ruokinnassa käytetään monivaiheruokintaa. Ruokinta perustuu linnun ikään ja painoon ja se on optimoitu kuhunkin kasvuasteeseen parhaiten soveltuvaksi.

BAT 5. Käytössä on kunnan vesi. Juomaveden kulutusta seurataan vesimittarien avulla. Juomalinjat on varustettu nippojen alla olevilla tippakuppeilla, jotka yhdessä linjaston oikean korkeuden avulla minimoivat vedenkulutusta ja kuivikepohjan kastumista.

BAT 6. Jätevesien syntymisen vähentämiseksi kasvatushallien lattiat harjataan tai puhalletaan paineilmalla ja pestään painepesureilla. Kasvattamorakennuksen katolta tulevat sadevedet johdetaan likaantumattomina ojaan.

BAT 7. Jätevesien aiheuttamien vesistöpäästöjen vähentämiseksi pesu- ja jätevedet johdetaan umpisäiliöihin. Pesuvedet levitetään pellolle. Jätevedet toimitetaan jätevedenpuhdistamolle.

BAT 8. Energiankäytön tehostamiseksi eläinsuojarakennus on lämpöeristetty. Rakennuksessa on hyvän hyötysuhteen lämmitys- ja ilmastointijärjestelmä, jonka toiminta on optimoitu. Kasvattamon valaistus toteutetaan energiatehokkaasti.

BAT 10. BAT-tekniikoilla on tarkoitus poistaa tai vähentää melupäästöjä. Tilalla toteutuu riittävä etäisyys eläinsuojan ja herkkien kohteiden välillä. Melua ympäristöön aiheutuu lähinnä tilan kuljetuksista johtuvasta liikenteestä ja tilalla työskentelevistä koneista. Lisäksi vähäistä melua voi aiheutua eläinhallien ilmanvaihdesta ja puhdistuksesta, sekä eläinten lastauksesta. Kuljetukset ja työskentely tilalla ajoittuu pääosin päiväsaikaan. Melua vähennetään pitämällä ovet kiinni niin, ettei sisätiloissa syntyvää melua pääse ulos.

BAT 11. Broilerikasvattamossa käytetään nykyaikaista tekniikkaa, mm. vesisumutuksella vähennetään syntyvän pölyn määrää.

BAT 13. BAT-tekniikoilla on tarkoitus estää tai vähentää hajupäästöjä. Broilerikasvattamon kuivikemateriaalina käytetään turvetta, jolla on hyvä ammoniakinsitomiskyky.

BAT 14. ja BAT 15. Kuivalannan varastoinnin ammoniakkipäästöjen vähentämiseksi ja kuivalannan varastoinnista maaperään ja veteen aiheutuvien päästöjen ehkäisemiseksi lanta varastoidaan pääosin katetuissa kuivalantaloissa.

BAT 20. Lannan levityksestä maaperään ja veteen aiheutuvien typpi-, fosfori- ja mikrobipatogeenipäästöjen vähentämiseksi lanta levitetään pellolle tarkkuuslevittimellä. Vesistöjen läheisyydessä jätetään riittävä levittämätön kaista valumien estämiseksi. Lannan käyttöä ohjataan viljelysuunnittelulla. Lisäksi ravinteita seurataan jatkuvasti maa-analyyseillä ja lanta-analyyseillä.

BAT 22. Lannan levityksestä aiheutuvien ammoniakkipäästöjen vähentämiseksi lanta muokataan maahan 12 tunnin sisällä levityksestä.

BAT 23. Päätelmä tarkoittaa koko siipikarjan kasvatuksen tuotantoprosessin ammoniakkipäästöjen vähenemän arviointia/laskentaa koko tuotantoprosessista käytettyjen BAT-toimenpiteiden mukaisesti. Tilalla ei ole tehty arviointia, mutta poistokaasuja tarkkaillaan erilaisilla mittareilla.

BAT 24. Lannan mukana eritetyn kokonaistypen ja kokonaisfosforin määriä ei ole seurattu.

BAT 25. Ammoniakkipäästöjä ei ole seurattu.

BAT 27. Pölypäästöjä ei ole seurattu.

BAT 29. Veden, sähkön, polttoaineen ja rehunkulutusta seurataan mittareiden ja laskujen avulla. Tilalle tulevien ja tilalta lähtevien eläinten määrää sekä lantamäärää seurataan kirjanpidon avulla.

Ammoniakkipäästöt broilerihalleista

BAT 32. Broilerikasvattamorakennus on lämpöeristetty. Siinä on koneellinen ilmanvaihto ja vuotamaton juomajärjestelmä. Kuivikemateriaalina käytetään turvetta, jolla on hyvä ammoniakinsitomiskyky.

Esitetty aikataulu

Laajennettu tuotanto on suunniteltu aloitettavan syksyllä 2021.

ASIAN KÄSITTELY

Tiedottaminen

Hakemuksesta on tiedotettu julkaisemalla kuulutus ja hakemusasiakirjat aluehallintovirastojen verkkosivuilla (<https://ylupa.avi.fi>) 1.3.–7.4.2021. Tieto kuulutuksesta on julkaistu myös Euran kunnan verkkosivuilla. Hakemuksesta on lisäksi erikseen annettu tieto niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee. Hakemusta koskeva ilmoitus on julkaistu Alasatakunnassa 2.3.2021.

Lausunnot

Aluehallintovirasto on pyytänyt hakemuksesta lausunnon Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta, Euran kunnalta sekä Euran kunnan ympäristönsuojelu- ja terveydensuojeluviranomaisilta.

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunto

Markus Lähteenmäki hakee ympäristölupaa broilerikasvattamon toiminnan laajentamiseen 26 600 broilerista 74 000 broileriin. Tila tulee laajennuksen jälkeen olemaan teollisuuspäästädirektiivin (2010/75/EU) tarkoittama direktiivilaitos (liite 1, kohta 6.6 a).

Alue sijoittuu maakuntakaavassa osoitetulle maisemallisesti tärkeälle alueelle sekä maakuntakaavassa osoitettuun maakunnallisesti merkittävään kulttuuriympäristöön, joten rakentamisvaiheessa tulee ottaa huomioon rakentamisen sopeutuminen maisemaan. Hanke sijoittuu kuitenkin

ympäristöön, jossa on jo vastaavaa toimintaa, mikä lieventää maisemavai-
kutuksia. Luonnonsuojelun näkökulmasta hakemukseen ei ole huomautet-
tavaa.

Vesistönsuojelun osalta tulee huomioida Kokemäenjoen-Saaristomeren-
Selkämeren vesienhoitoalueen vuoteen 2021 ulottuva vesienhoitosuunni-
telma. Eläinsuoja sijaitsee Eurajoen-Lapinjoen-Sirppujoen pintavesien toi-
menpideohjelma-alueella. Eläinsuoja sijaitsee Eurajoen valuma-alueella.
Eurajoen ekologinen tila on tyydyttävä ja vesiensuojelun tavoitteena on
hyvä tila. Eläinsuojan rakentaminen ei saa lisätä vesien kuormitusta eikä
heikentää eläinsuojan ja sen lannan levitykseen käytettävien peltojen va-
luma-alueilla sijaitsevien vesistöjen ekologista tilaa. Kokonaisuutena arvioi-
den vesien tilan pitää kohentua siten, että vesien hyvä tila saavutetaan ve-
sienhoitosuunnitelmassa asetetussa aikataulussa. Vesistöalueiden ekolo-
gisen tilan arviointi perustuu päivitettyyn ekologisen tilan luokitteluun, joka
on tehty osana vesienhoitosuunnitelmien päivittämistä. Vesienhoitosuunni-
telman tavoitteiden saavuttamisen kannalta on keskeistä, ettei korkeiden ja
erittäin korkeiden fosforilukujen pelloille levitetä lantaa. Lupakäsittelyn yh-
teydessä on varmistettava, että alueella on riittävästi soveltuvaa peltopinta-
alaa lisääntyvälle lantamäärälle.

Toiminta ei sijoitu pohjavesialueelle. Lähin pohjavesialue sijaitsee noin 650
metrin päässä tilakeskuksesta (Kahalankulma 0226251, 2-luokka).

Eläinsuojan pohja- ja lantavarastorakenteiden tulee olla vesitiiviitä ja kestä-
viä. Hakemuksen mukaisen enimmäiseläinmäärän (74 000 broileria) las-
kennallinen lannan varastointitilan tarve 12 kuukauden aikana syntyvälle
lannalle on $1\,110\text{ m}^3$. Hakemuksen mukaan toiminnanharjoittajalla on käy-
tössään tilavuudeltaan 546 m^3 :n kokoinen kattamaton kuivalantala, minkä
lisäksi toiminnanharjoittaja on vuokrannut kaksi katettua kuivalantala, joi-
den yhteenlaskettu tilavuus on noin 780 m^3 . Hakemuksen liitteessä 8.3 on
ilmoitettu tiedot tilalla käytettävissä olevista kuivalantaloista. Tilan käytössä
olevan 546 m^3 :n kuivalantalan (liitteen taulukossa kuivalantala 1) pohjan
pinta-alaksi on ilmoitettu 152 m^2 ja reunojen korkeudeksi 2,1 m. Jos lanta-
lan tilavuuden laskee suoraviivaisesti kertomalla lantalan pinta-alan seinä-
korkeudella, tulee lantalan tilvauudeksi $319,2\text{ m}^3$.

Kuivikelannan levittäminen pohjaveden hyvin vettä läpäisevälle muodostu-
misalueelle on pääsääntöisesti kielletty. Kiellosta voidaan poiketa, jos toi-
minnanharjoittaja on riittävin maaperäselvityksin valvontaviranomaisen hy-
väksymällä tavalla osoittanut, että pohjavesialueella olevalla peltoalueella
on riittävän paksu vettä heikosti läpäisevä maakerros (esim. savikerros)
eikä lannan levityksestä voi muutoinkaan aiheutua pohjaveden pilaantumi-
sen vaaraan.

Lantaa levitettäessä tulee talousvesikaivojen ja lähteiden ympärille jättää
riittävät, maaston korkeussuhteista, kaivon rakenteesta ja maalajista riip-
puen vähintään 30–100 metrin levyiset suojavyöhykkeet, joille ei levitetä
lantaa eikä orgaanisia lannoitusvalmisteita. Mikäli pelto on viettävää, tulee

kaivon yläpuolelle jättää vähintään 100 metriä leveä alue, jolle ei levitetä lantaa.

Hakemuksessa on ilmoitettu, että eläinsuojasta syntyy saniteettijätevesiä 5 m³ vuodessa ja ne johdetaan 5 m³:n kokoiseen umpisäiliöön. Hakemuksesta ei käy ilmi, mihin jätevedet toimitetaan umpisäiliöstä. Saniteettijätevedet tulee toimittaa sellaiselle vastaanottajalle, jonka ympäristöluvassa saniteettijätevesien vastaanotto on sallittu. Saniteettijätevesiä ei saa levittää sellaisenaan peltoon. Jätevedet voi kalkkistabiloituna tai muulla hyväksyttävällä tavalla hygienisoituna levittää toiminnanharjoittajan omille pelloille. Kalkkistabilointi tai muu hygienisointi on tehtävä niitä koskevien ohjeiden mukaisesti. Jos omatoimisesti käsiteltyä jätevesilietettä levittää pelloille, tulee tästä pitää kirjaa, josta voi seurata, mille peltolohkoille käsiteltyä jätevesilietettä on levitetty. Jätevesilietteiden peltolannoitekäytössä tulee noudattaa Ruokaviraston ohjeita.

Polttonesteiden ja muiden laitoksella käytettävien kemikaalien varastoinnin osalta tulee lupamääräyksissä huomioida opas ”Kemikaalivuotojen ja sammutusjätevesien hallinta” (Tukes 2019).

Koska tila tulee laajennuksen jälkeen olemaan teollisuus päästödirektiivin (2010/75/EU) tarkoittama direktiivilaitos, koskee sitä 21.2.2017 julkaistut siipikarjan tai sikojen tehokasvatuksen parhaita käytettävissä olevia tekniikoita (BAT) koskevat päätelmät. BAT-päätelmissä on asetettu raja-arvo broilerikasvattamosta ilmaan vapautuvalle ammoniakkipäästölle (0,08 kg NH₃/eläinpaikka/vuosi). Toiminnanharjoittajan tulee varautua ammoniakkipäästön vähentämiseen, mikäli ammoniakkipäästöraja-arvo ylittyy.

Tilalle tullaan laajennuksen yhteydessä rakentamaan 500 kW:n hakelämpökeskus. Lämpökeskus ei tehonsa perusteella kuulu keskisuurten energiantuotantoyksiköiden ja -laitosten ympäristönsuojeluvaatimuksista annetun valtioneuvoston asetuksen (1065/2017) soveltamisalaan. Asetus 1065/2017 saattaa kuitenkin tulla sovellettavaksi myöhemmin, mikäli lämpökeskuksen tehon osalta tapahtuu muutoksia.

Euran kunnan ympäristön- ja terveydensuojeluviranomainen (Etelä-Satakunnan ympäristötoimisto)

Eläinsuojien WC-vedet eivät saa päätyä käsittelemättöminä pelloille, vaan ne on toimitettava umpisäiliöstä jätevedenpuhdistamolle. Muuten lautakunnalla ei ole huomautettavaa hakemuksen johdosta.

Muistutukset ja mielipiteet

Hakemuksen johdosta ei ole jätetty muistutuksia eikä mielipiteitä.

Vastine

Hakijalle on varattu mahdollisuus antaa vastine lausunnoista. Vastineessa ELY-keskuksen lausunnon johdosta todetaan seuraavaa:

Laaditussa asemapiirroksessa oleva vanha broilerikasvattamo on tuhoutunut tulipalossa marraskuussa 2020, joten sitä rakennusta ei voida käyttää broilertuotantoon tulevaisuudessa. Tulevassa tilanteessa tilalla on 2 015 m² + 2 015 m² broilerikasvattamo, jossa lintuja on yhteensä 74 000 kpl.

Biolan Oy:n kanssa on ollut suullinen sopimus 700 m³ lannan vastaanotosta, jota on tarkoitus jatkaa tulevaisuudessakin, mutta kirjallisena hakija ei ole sitä vielä tässä vaiheessa saanut.

Olemassa olevan lantalan tilavuus laskettuna MMM:n RMO C4 ohjeen mukaan 152 m² lantalaan, jossa on 2,1 metrin seinät, laskennallinen tilavuus on 471 m³. Tässä on hakemuksen laadintatilanteessa tapahtunut lasku- virhe. Lisäksi on vuokrattuna katettua kuivalantalatilavuutta yhteensä 780 m³, joten lantalan tilavuusvaatimus (1 110 m³) täyttyy. Vuokrattavana olevien lantaloiden tilavuutta on helposti mahdollisuus lisätä korottamalla seiniä yhdellä metrillä. Tilavuus tällöin kasvaa noin 250 m³.

Broilerikasvattamossa olevan WC:n jätevedet tullaan johtamaan umpisäiliöön. Tämä umpisäiliö tyhjennetään tarpeen mukaan ja syntyvät jätevedet toimitetaan paikalliseen jätevedenpuhdistamoon.

ALUEHALLINTOVIKASTON RATKAISU

Ympäristölupa

Aluehallintovirasto myöntää ympäristöluvan Markus Lähteenmäelle broilertuotannon laajentamiseen kiinteistöllä Kivimäki 50-413-1-203. Laajennuksen jälkeen broilerikasvattamossa saa olla enintään 74 000 broileripaikkaa.

Toiminnassa tulee noudattaa lupahakemusta ja seuraavia lupamääräyksiä, jotka perustuvat voimassa oleviin BAT-päätelmiin:

Lupamääräykset

Toiminnan sijainti ja uusien eläinpaikkojen käyttöönotto

1. Uusi broilerikasvattamorakennus on sijoitettava tilalle hakemuksessa esitetyn mukaisesti.

Uuden kasvattamorakennuksen valmistumisesta on ilmoitettava Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle viimeistään kuu- kautta ennen sen suunniteltua käyttöönottoa.

Lannan ja jätevesien varastointi ja käsittely

2. Broilerikasvattamon toiminnassa muodostuva lanta, pesuvedet ja jätevedet on varastoitava vesitiiviistä materiaalista tehdyissä katetuissa varastoissa. Myös eläinsuojarakennuksen pohjarakenteiden on oltava vesitiiviitä. Lannan kuormausalueiden sekä piha- ja kulkuteiden tulee olla kovapohjaisia.

Lannan varastointitilavuuden tulee olla riittävä 12 kuukauden aikana kertyneen lannan varastointiin. Luvan mukaisella enimmäiseläinmäärällä (74 000 broileria) on oltava vähintään 1 110 m³ katettua kuivalantalatilavuutta ja vähintään 52 m³ pesuvesisäiliötilavuutta.

3. Lanta sekä pesu- ja jätevedet on varastoitava, käsiteltävä ja hyödynnettävä siten, ettei naapureille aiheuteta kohtuutonta hajua, pöly- tai meluhaittaa.

Lannan kuormaus ja kuljetus tulee tehdä tarkoitukseen suunniteltua tiivistä kalustoa käyttäen siten, että lantaa ei joudu ympäristöön. Mikäli kuljetusreiteille pääsee putoamaan lantaa, likaantuneet alueet tulee puhdistaa viipymättä.

4. Broilerikasvattamon pesuvedet ja eläinsuojan sosiaalitallassa syntyvät WC:n jätevedet on johdettava vesitiiviisiin umpisäiliöihin.

Lannan hyödyntäminen

5. Lantaa voidaan toimittaa käsiteltäväksi ympäristöluvan omaavaan laitokseen. Mikäli lanta ja pesuvedet hyödynnetään lannoitteena pellolla, on luvan mukaiselle enimmäiseläinmäärälle (74 000 broileria) oltava käytettävissä lannan levitykseen soveltuvaa peltoa vähintään 264 hehtaaria. Lannan toimittaminen jatkokäsittelyyn vähentää vastaavasti levitysalan tarvetta.

Toiminnanharjoittajalla tulee olla jatkuvasti käytettävissä lannan levitykseen soveltuvaa peltoa eläinmäärään nähden riittävästi siten, että lantaa ja pesuvesiä ei levitetä fosforiluokaltaan korkeille eikä arveluttavan korkeille pelloille. Lantaa ei saa myöskään levittää vedenottamoiden suoja-alueille eikä luokitelluille pohjavesialueille. Jokien rannoilla ja jokiin laskevien ojien varsilla sijaitseville tulvaherkille pelloille lantaa saa levittää vasta kevättulvien kuivuttua. Lannan syyslevitys tulvaherkille pelloille on kielletty.

Mikäli lannan toimittamisessa tai käyttämisessä peltolannoitteena tapahtuu muutoksia, on niistä ilmoitettava Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

Päästöt ja haittojen vähentäminen

6. Broilerikasvattamosta ilmaan vapautuva ammoniakkipäästö saa olla enintään 0,08 kg NH₃/eläinpaikka/vuosi. Päästöraja-arvo koskee laitoksen normaaleissa toimintaolosuhteissa syntyviä päästöjä.

Mikäli eläinsuojasta ilmaan vapautuva ammoniakkipäästö ylittää edellä mainitun eläinpaikkakohtaisen ammoniakkipäästöraja-arvon, on poistettava ilma käsiteltävä tai muilla teknisillä toimenpiteillä vähennettävä päästöjä siten, että laskennallinen ammoniakkipäästöraja-arvo ei ylitä.

7. Haittaeläimiä, kuten rottia, hiiriä ja karpäsiä, tulee tarvittaessa torjua rehuhygieniaan, yleiseen viihtyvyyteen sekä eläinsuojan rakenteisiin aiheutuvien haittojen torjumiseksi.

Jätteet ja jätehuolto

8. Kuolleet eläimet on toimitettava mahdollisimman nopeasti käsiteltäviksi ympäristöluvan omaavaan laitokseen. Kuolleitten eläinten välivarastointi on järjestettävä siten, että se ei aiheuta terveyshaittaa eikä vaaraa ihmisten tai eläinten terveydelle.
9. Toimintaa on harjoitettava siten, että jätettä syntyy mahdollisimman vähän. Toiminnassa syntyvät jätteet on varastoitava siten, ettei varastoinnista aiheudu epäsiisteyttä, haju- tai terveyshaittaa tai maaperän tai pohjaveden pilaantumisvaaraa tai muuta haittaa ympäristölle. Hyödyntämiskelpoiset jätteet, kuten paperi-, pahvi- ja muovijäte sekä metalliromu, tulee toimittaa hyödynnettäviksi asianmukaiseen käsittelyyn. Toiminnassa muodostuvat vaaralliset jätteet (esim. jäteöljy ja akut) on varastoitava katetussa, kuivassa ja tiivispohjaisessa tilassa. Erilaiset vaaralliset jätteet on pidettävä erillään toisistaan, merkittävä ja toimitettava vähintään kerran vuodessa vaarallisten jätteiden vastaanottopaikkaan. Muutoin jätteen käsittelyssä on noudatettava kunnan jätehuoltomääräyksiä.

Polttonesteiden ja kemikaalien varastointi

10. Polttonestesäiliöiden tulee olla kyseisen polttoaineen varastointiin hyväksyttyjä ja niiden kunto tulee tarkastaa kymmenen vuoden välein tai tarkastuksessa laadittuun pöytäkirjaan kirjattuun määräaikaan mennessä. Polttonestesäiliössä tulee olla lapon ja ylitäytön estävät järjestelmät. Täyttö- ja tankkausalueiden tulee olla tiiviitä ja muotoiltu siten, että mahdolliset vuodot eivät valu maaperään ja että ne voidaan ottaa talteen. Varastointipaikkojen läheisyyteen on varattava riittävä määrä imeytysainetta mahdollisen vuodon imeyttämistä varten. Polttonestesäiliöiden ja täyttöpaikkojen tiiviyyttä tulee tarkkailla säännöllisesti ja korjata viivytyksettä niissä havaitut puutteet ja vauriot.
11. Muut kemikaalit on säilytettävä tarkoitukseen soveltuvassa varastopaikassa tiiviissä, suljetuissa ja merkityissä astioissa ja tiiviillä alustalla siten, että aineita ei voi päästä vahinkotapauksessakaan viemäriin tai ympäristöön. Kemikaalien, kuten desinfiointi- ja pesuaineiden, varastoinnissa ja käytössä tulee noudattaa kunkin valmisteen käyttöturvallisuusohjetta.

Tarkkailu

12. Eläinsuojarakenteiden, lannanvarastointitilojen, pesu- ja jätevesisäiliöiden tiiviyyttä sekä lannan lastausalueiden pinnoitteiden kuntoa tulee tarkkailla säännöllisesti. Puutteet ja vauriot tulee korjata viivytyksettä.
13. Lannan kokonaistypen ja kokonaisfosforin erityistä on seurattava vuosittain. Seuranta tulee toteuttaa typen ja fosforin massataselaskennalla, joka

perustuu rehun kulutukseen, rehun raakavalkuais- ja kokonaisfosforipitoisuuteen sekä eläimen tuotostasoon, tai lanta-analyysillä taikka muulla valvontaviranomaisen hyväksymällä tavalla.

14. Eläinsuojasta ilmaan vapautuva ammoniakkipäästö (kg NH₃/eläinpaikka/vuosi) tulee arvioida ainakin laskennallisesti kertoimiin perustuen vuosittain. Vaihtoehtoisesti ammoniakkipäästö voidaan arvioida vuosittain massataseeseen perustuvalla arviolla, joka pohjautuu typen eritykseen ja kokonaistypen määrään kussakin lannan käsittelyn vaiheessa tai määrittää mitattuna päästönä poistoputkista tai muulla valvontaviranomaisen hyväksymällä menetelmällä. Päästötiedot on liitettävä eläinsuojan tarkkailukirjanpitoon ja ne on raportoitava määräyksen 16 mukaisessa vuosiyhteenvedossa.

Mikäli ammoniakkipäästöt määritetään mittaamalla, päästömittaukset on suoritettava ulkopuolisen asiantuntijan toimesta standardien (CEN, ISO, SFS tai muu vastaavan tasoinen kansallinen tai kansainvälinen yleisesti käytössä oleva standardi) mukaisesti tai muilla tarkoitukseen soveltuvilla yleisesti soveltuvilla viranomaisten hyväksymillä menetelmillä. Mittausraporteissa on esitettävä käytetyt mittausmenetelmät sekä niiden mitausepävarmuudet sekä arvio tulosten edustavuudesta.

15. Lupamääräyksissä 13 ja 14 veloitettuja tarkkailuja voidaan myöhemmin tarkentaa ja muuttaa toimivaltaisen valvontaviranomaisen hyväksymällä tavalla edellyttäen, että muutokset eivät heikennä tulosten luotettavuutta, lupamääräysten noudattamisen valvottavuutta eivätkä tarkkailun kattavuutta.

Raportointi

16. Toiminnanharjoittajan on pidettävä kirjaa eläinsuojan toiminnasta. Edellistä vuotta koskeva yhteenveto kirjanpidosta tulee toimittaa valvontaviranomaiselle (Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus) vuosittain helmikuun loppuun mennessä. Vuosiyhteenvedon tulee sisältää ainakin seuraavat asiat:

- tiedot eläinmääristä,
- tiedot lannan määristä (m³ tai t) ja toimituspaikoista,
- pellolle hyödynnetyn lannan määrät (m³ tai t), lannan levityspinta-ala (ha) ja mahdolliset viljavuustutkimusten tulokset,
- jäljennökset uusista tai muutetuista lannan vastaanottosopimuksista,
- tiedot pesu- ja jätevesimääristä (m³), säiliöiden tyhjennysajankohdista ja toimituspaikoista sekä kopiot mahdollisista siirtoasiakirjoista,
- tiedot kuolleitten eläinten määristä ja jätteistä (kg tai t/a) sekä niiden käsittelytavoista ja toimituspaikoista,
- toiminnan ammoniakkipäästöt (kgNH₃/eläinpaikka/vuosi),
- tiedot tilalla mahdollisesti tehdyistä lisätoimenpiteistä ammoniakkipäästöjen vähentämiseksi,
- lannan kokonaistypen (N) ja kokonaisfosforin (P) erityksen määrät (kg/eläinpaikka/vuosi),

- eläinsuojarakenteiden kunnon tarkkailut ja tehdyt korjaukset ja
- tiedot eläinsuojan toiminnassa tapahtuneista häiriötilanteista tai muista poikkeuksellisista tilanteista sekä niiden aikana syntyneistä päästöistä ja jätteistä.

Kirjanpitolietojen tulee sisältää myös tiedot veden, sähköenergian, polttoainoiden ja rehun kulutuksista.

Kirjanpitolietojen tulee olla valvontaviranomaisen tarkistettavissa tilalla ja tietoja on säilytettävä tilalla vähintään kuusi vuotta. Raportointi tulee soveltuvin osin tehdä sähköisesti ympäristönsuojelun tietojärjestelmään valvontaviranomaisen tarkemmin ohjeistamalla tavalla.

Häiriötilanteet ja muut poikkeukselliset tilanteet

17. Mahdollisista häiriöistä ja poikkeuksellisista tilanteista, jotka ovat aiheuttaneet tai saattavat aiheuttaa merkittäviä ympäristöhaittoja, on ilmoitettava välittömästi valvontaviranomaiselle ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Toiminnanharjoittajan on heti ryhdyttävä toimenpiteisiin haitallisten vaikutusten poistamiseksi tai vähentämiseksi sekä poikkeuksellisten tilanteiden uusiutumisen ehkäisemiseksi. Toiminnanharjoittajalla on oltava riittävästi ympäristövahinkojen torjuntalaitteita ja -tarvikkeita aina saatavilla. Pelastussuunnitelma on pidettävä ajan tasalla.

Paras käytettävissä oleva tekniikka

18. Toiminnanharjoittajan tulee olla riittävästi selvillä toimintansa ympäristövaikutuksista ja seurattava toimialansa parhaan käyttökelpoisen tekniikan kehitymistä ja varauduttava tilan oloihin soveltuvan tällaisen tekniikan käyttöönottoon.

Toiminnan muuttaminen ja lopettaminen

19. Toiminnan olennaisesta muuttamisesta, keskeyttämisestä tai lopettamisesta on ilmoitettava valvontaviranomaiselle ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle hyvissä ajoin. Tuotannon loppuessa tai keskeytyessä on varastoitu lanta toimitettava hyötykäyttöön ja muut jätteet ja jätevedet asianmukaiseen keräykseen.

Toiminnanharjoittajan on viimeistään kuusi kuukautta ennen toiminnan lopettamista esitettävä valvontaviranomaiselle yksityiskohtainen suunnitelma vesiensuojelua, maaperänsuojelua ja jätehuoltoa koskevista toiminnan lopettamiseen liittyvistä toiminista.

Päätöksen täytäntöönpano

Lainvoimaisuus

Tämän päätöksen mukaisen toiminnan saa aloittaa, kun päätös on lainvoimainen. Päätös on lainvoimainen valitusajan päätyttyä, jos päätökseen ei haeta muutosta valittamalla. (ympäristönsuojelulaki 198 §)

Valitettaessa Vaasan hallinto-oikeuden päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen tarvitaan valituslupa (ympäristönsuojelulaki 190 § 1 mom.). Mahdollinen valitus korkeimpaan hallinto-oikeuteen ei estä päätöksen täytäntöönpanoa. Täytäntöönpanoon ei kuitenkaan saa ryhtyä, jos valitus käy täytäntöönpanon johdosta hyödyttömäksi tai jos korkein hallinto-oikeus kieltää täytäntöönpanon. (laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 08/2019, 122.2 §)

Korvautuva päätös

Tämä päätös korvaa Euran ympäristölautakunnan 11.6.1998 myöntämän luvan 30 000 linnun broilerkasvattamolle.

PERUSTELUT

Ratkaisun perustelut

Hakemus on käsitelty ympäristönsuojelulain 29 §:n mukaisesti. Aluehallintovirasto katsoo, että kyseessä on uuteen toimintaan rinnastettavissa oleva hanke, koska broilerien määrä 2,5-kertaistuu olemassa olevaan ympäristölupaan verrattuna. Tämän vuoksi luvan myöntämisen edellytykset on harkittava ympäristönsuojelulain 49 §:n mukaan. Aluehallintovirasto on ratkaisussaan ottanut huomioon ympäristönsuojelulain, jätelain ja luonnonsuojelulain tavoitteet ja yleiset periaatteet sekä näiden lakien ja niiden nojalla annettujen asetusten vaatimukset sekä sen, mitä yleisen ja yksityisen edun turvaamiseksi säädetään. Harkintaan ovat vaikuttaneet myös lupakäsittelyn aikana saadut lausunnot. Lähtökohtana ratkaisussa on ollut lupahakemus ja hakijan esittämät toimenpiteet haittojen vähentämiseksi.

Toimintojen sijoittuminen on olennaista luvan myöntämisen edellytysten kannalta. Ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttava toiminta on mahdollisuuksien mukaan sijoitettava siten, että toiminnasta ei aiheudu pilaantumista tai sen vaaraa ja pilaantuminen voidaan ehkäistä. Päätöksessä on hyväksytty hakijan esitys, jonka mukaan uusi kasvattamorakennus sijoittuu nykyiseen tilakeskukseen. Toiminnan vaikutukset ovat kotieläintaloudelle tyypillisiä. Toiminnasta ei voida katsoa aiheutuvan naapuruussuhdelain 17 §:n mukaista kohtuutonta rasitusta. Eläinsuoja ei sijaitse pohjavesialueella. Myös laajennettu toiminta täyttää ympäristönsuojelulain 11 §:n mukaiset edellytykset sijoituspaikan valinnalle. Toiminta on mahdollista järjestää siten, että se ei aiheuta terveyshaittaa tai merkittävää muuta ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa. Tämän päätöksen mukaisesti harjoitettuna

toiminta täyttää ympäristönsuojelulain 49 §:n mukaiset edellytykset luvan myöntämiselle.

Toiminta täyttää jätelain vaatimukset jätteiden määrän vähentämisestä ja jätteiden hyödyntämisestä. Määräyksiä annettaessa on otettu huomioon pilaantumisen todennäköisyys ja onnettomuusriski. Toiminnassa käytetään parhaan käyttökelpoisen tekniikan mukaisia ratkaisuja ympäristö- ja terveyshaittojen ehkäisemiseksi sekä parhaita käytäntöjä, joilla vähennetään toiminnan aiheuttamia haittoja ja niiden riskejä ympäristöön.

Lupamääräykset huomioon ottaen toiminnasta ei aiheudu päästöjä vesiin eikä se siten vaaranna Kokemäenjoen-Saaristomeren-Selkämeren -vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmassa vuosiksi 2016–2021 asetettuja tavoitteita. Vesienhoidon ympäristötavoitteena suunnittelukaudella 2016–2021 on, että vesien tilan heikkeneminen estetään ja vuoteen 2021 tai viimeistään vuoteen 2027 mennessä saavutetaan hyvä tila. Päätöksessä on määrätty rakenteiden tiiveysvaatimuksista sekä lannan käsittelystä ja hyödyntämisestä. Lannanlevitys korkean ja arveluttavan korkean fosforiluokan pelloilla on kielletty. Lisäksi lannan syyslevitys tulvaherkille pelloille on kielletty.

Hakemuksessa ilmoitetun energiantuotantoyksikön (lämpökeskus) polttoaineteho on 0,5 MW. Lisäksi tilalla on pienempi energiantuotantoyksikkö, jonka polttoaineteho on 400 kW. Kummankin energiantuotantoyksikön polttoaineteho on alle 1 megawattia, joten eläinsuojaa koskevan hakemuksen käsittelyssä ei sovelleta valtioneuvoston asetusta (1065/2017) keskisuurten energiantuotantoyksiköiden ja -laitosten ympäristönsuojeluvaatimuksista.

Toiminnassa on noudatettava valtioneuvoston asetusta eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta (1250/2014), jossa on annettu yksityiskohtaiset määräykset eläinsuojatoiminnan harjoittamisesta siten, että toiminnasta ei aiheudu ympäristön pilaantumista.

Päätelmien soveltaminen ympäristölupaharkinnassa

Hakemuksen mukaisella eläinmäärällä (yli 40 000 siipikarjapaikkaa) laitos luokitellaan ympäristönsuojelulain liitteen 1 taulukon 1 kohdan 11 a) mukaiseksi direktiivilaitokseksi, jota koskee lain 75–82 §.

Euroopan komission antama täytäntöönpanopäätös (EU) 2017/302 Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/75/EU mukaisten parhaita käyttökelpoisia tekniikoita (BAT) koskevien päätelmien vahvistamisesta siipikarjan tai sikojen tehokasvatusta varten on julkaistu 21.2.2017. Päätelmät koskevat hakijan broilerikasvatusta.

Aluehallintoviraston näkemyksen mukaan hakemuksessa esitetty paras käyttökelpoinen tekniikka täyttää siipikarjan tai sikojen tehokasvatuksen BAT-päätelmien parhaan käyttökelpoisen tekniikan vaatimukset. Käsittelyssä on otettu huomioon, mitä ympäristönsuojelulaissa on määrätty mm.

parhaan käyttökelpoisen tekniikan vertailuasiakirjojen (BREF) sitovuudesta ja erityisesti, mitä toimialan parhaan käyttökelpoisen tekniikan päästörajoista on päätelmissä määrätty (BAT-AEL).

Yleisissä BAT-päätelmissä on annettu vaihteluväli BAT-tekniikoiden mukaiselle lannassa eritetyille kokonaistypelle ja kokonaisfosforille. Toiminnan lannan typpi- ja fosforimäärien oletetaan sijoittuvan tälle vaihteluvälille, sillä tilalla on käytössä päätelmien mukainen ruokintamenetelmä. Eritystasoista ei ole kuitenkaan määrätty ehdottomana. Sen sijaan lannan kokonaistypen ja kokonaisfosforin erityksen seurannasta ja raportoinnista on määrätty.

Toiminnan pääasialliset päästöt normaalitoiminnassa tai poikkeuksellisissa tilanteissa ovat päästöt ilmaan, maaperään ja vesiin, josta syystä erityisesti sellaisille toiminnoille, joissa kyseisiä päästöjä voi syntyä on annettu lupamääräyksiä.

Päätelmiä 9, 12 ja 26 ei ole sovellettu tilan siipikarjatuotantoon, koska toiminnasta ei ole osoitettu aiheutuneen haittaa herkille kohteille. Eläinsuojarakennusta ei ole varustettu ilmanpuhdistusjärjestelmällä, joten päätelmä 28 ei koske tilan toimintaa.

Lupamääräysten yleiset perustelut

Lupamääräykset ovat tarpeen maaperän, pinta- ja pohjavesien suojelemiseksi sekä lähiympäristölle aiheutuvien haju-, melu- ja pölyhaittojen ehkäisemiseksi. Lupamääräyksiä annettaessa on otettu huomioon laitoksen sijainti, sen yhteys muihin toimintoihin, toiminnasta aiheutunut haitta, toiminnasta aiheutuvan pilaantumisen todennäköisyys, onnettomuusriski, lähialueen asutuksen ja taajama-alueiden läheisyys sekä ympäristönsuojelulain vaatimus käyttää toiminnassa parasta käyttökelpoista tekniikkaa.

Luparatkaisussa on sovellettu valtioneuvoston asetusta eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta (1250/2014) sekä soveltuvin osin otettu huomioon ympäristöministeriön ohje kotieläintalouden ympäristönsuojelusta (1/2010) sekä maa- ja metsätalousministeriön asetus tuettavaa rakentamista koskevista ympäristönsuojeluvaatimuksista (266/2019).

Hakemukseen on liitetty selvitys merkityksellisten vaarallisten aineiden käytöstä toiminnassa ja arvio ympäristönsuojelulain 82 §:n mukaisen maaperän ja pohjaveden perustilaselvityksen laatimistarpeesta. Aluehallintovirasto pitää arviota riittävänä eikä perustilaselvityksen laatimiselle ole selvityksen perusteella tarvetta.

Ympäristönsuojelulain 52 §:n mukaan ympäristöluvassa on annettava tarpeelliset määräykset päästöistä, päästöraja-arvoista, päästöjen ehkäisemisestä ja rajoittamisesta sekä päästöpaikan sijainnista, maaperän ja pohjavesien pilaantumisen ehkäisemisestä, jätteistä sekä niiden määrän ja haitallisuuden vähentämisestä, toimista häiriö- ja muissa poikkeuksellisissa tilanteissa, toiminnan lopettamisen jälkeisestä alueen kunnostamisesta ja

päästöjen ehkäisemisestä sekä muista toiminnan lopettamisen jälkeisistä toimista ja muista toimista, joilla ehkäistään tai vähennetään ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa. Jätteen käsittelyä ja raportointia koskevat määräykset ovat jätelain ja jätteistä annetun valtioneuvoston asetuksen mukaisia.

Lupamääräysten yksilöidyt perustelut

Lupamääräys 1.

Uusi broilerikasvattamorakennus rakennetaan tilakeskukseen tulipalossa tuhoutuneen kasvattamorakennuksen läheisyyteen. Tarkempi rakennuksen suunnittelu ja sovittaminen ympäristöön ratkaistaan rakennusluvassa.

Käyttöönottoilmoitus on määrätty valvonnallisista syistä. Ilmoitus voidaan tehdä joko kirjallisesti tai suullisesti.

Lupamääräykset 2.–4.

Lupamääräyksillä varmistetaan, että lannan käsittelystä tilalla ei aiheudu haittaa ympäristölle ja että lannan käsittely tapahtuu eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1250/2014) mukaisesti.

Valtioneuvoston asetus eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta edellyttää, että tilalla, jolla kertyy lantaa tuotantoeläinten pidosta, tulee olla lannan varastointitila (lantala), joka mitoiteetaan vuosittain varastoitavan lannan määrän mukaan. Riittävän suurella lantavarastolla lannan levitys voidaan keskittää sekä viljelyn että ympäristöhaittojen ehkäisyn kannalta parhaaseen aikaan. Lannan kuormaaminen tulee tehdä kovapohjaisella alustalla, jotta maahan joutunut lanta voidaan poistaa esimerkiksi koneellisesti ja siten ehkäistä ravinteiden huuhtoutuminen valumavesien mukana maaperään ja vesistöön.

Hakemusasiakirjojen mukaan kasvatushallien pesuvedet levitetään pelolle. WC:n jätevedet toimitetaan jätevedenpuhdistamolle. Tämä on päätöksessä hyväksytty.

Lupamääräys 5.

Broilerikasvattamossa muodostuu kuivikelantaa laskennallisesti 1 110 m³ vuodessa (0,015 m³ broileria kohden).

Vaatimus peltoalan vähimmäispinta-alasta perustuu karjanlannan keskimääräiseen fosforisisältöön sekä peltoviljelykasvien keskimääräiseen fosforilannoitustarpeeseen ympäristöministeriön ohjeen kotieläintalouden ympäristönsuojelusta (1/2010) mukaisesti. Peltopinta-atarve on yksi hehtaari 280 broileripaikkaa kohden. Lannan hyödyntämisellä lannoitteena pelloilla tarkoitetaan lannan käyttöä siten, että peltojen ylilannoitusta ei tapahdu. Lanta on levitettävä sellaisena ajankohtana, ettei suoritetusta levityksestä

aiheudu ravinteiden huuhtoutumisriskiä. Tästä syystä lannan syyslevitystä on rajoitettu.

Lannan levitysala perustuu lannan keskimääräiseen fosforisisältöön sekä peltoviljelykasvien keskimääräiseen fosforilannoitustarpeeseen siten, että levitettävä lantamäärä mitoitetaan todellisen tarpeen mukaan ottaen huomioon viljeltävä kasvi, maaperä ja saavutettu keskimääräinen satotaso. Lannan ravinnesisältö on tunnettava, jotta vastaanottavat tilat voivat ottaa huomioon lannan sisältämät ravinteet lannoitussuunnitelmissaan ja siten ehkäistä myös vesien pilaantumista. Levityksestä aiheutuva hajuhaitta on kestoltaan lyhytaikaista ja sitä voidaan vähentää suorittamalla multaus mahdollisimman nopeasti. Lannan käsittelystä ja levityksestä aiheutuvaa haittaa voidaan vähentää välttämällä levitystä sellaisina ajankohtina, jolloin siitä aiheutuisi ilmeistä haittaa. Levittämällä lanta pääsääntöisesti keväällä ennen kylvöä ja kesantopellolle vasta välittömästi ennen kylvöä tai nurmen perustamista ja jättämällä peltojen viereisten vesistöjen rannoille, lasku- ja valtaojien varsille sekä talousvesikaivojen ympärille suoja-alueet voidaan ravinteiden pääsyä pinta- ja pohjavesiin ehkäistä. Suoja-alueen leveys määräytyy käytetyn lannan levitystekniikan ja monivuotisen kasvillisuuden peittämän suojakaistan leveyden perusteella. Talousveden hankintaan käytettävien kaivojen ja lähteiden ympärille on jätettävä maaston korkeus-suhteista, kaivon rakenteesta ja maalajista riippuen vähintään 30–100 metrin levyinen vyöhyke, jota ei lannoiteta lannalla tai orgaanisilla lannoitevalmisteilla. Lannan käyttö lannoitteena luokitelluilla pohjavesialueilla aiheuttaa riskin pohjavesien pilaantumisesta. Siksi lannan käyttö luokitellulla pohjavesialueella olevilla pelloilla on kielletty.

Lupamääräykset 6. ja 7.

Broilerikasvattamon ammoniakkipäästölle on asetettu siipikarjan tai sikojen tehokasvatuksen parhaita käytettävissä olevia tekniikoita (BAT) koskevien päätelmien vaatimuksen tasoinen raja-arvo ympäristönsuojelulain 52 §:n mukaisesti. Ammoniakkipäästön minimoimiseksi myös lannassa eritetyn kokonaistypen määrän oletetaan olevan BAT-päätelmän (BAT 3) mukainen eli broilereilla enintään 0,6 kg N/eläinpaikka/vuosi. Tilalla on jo käytössä BAT 32 -päätelmän mukaisia toimia (koneellinen ilmanvaihto, vuotamaton juottojärjestelmä, kuivikkeena turve) ammoniakkipäästöjen vähentämiseksi sekä ruokinnassa BAT 3 -päätelmän mukainen monivaiheruokinta, joilla vähennetään typen eritystä ja edelleen ammoniakkipäästöjä.

Asianmukaisella tuholaiistorjunnalla ehkäistään rehuhygieniaan, yleiseen viihtyisyyteen ja eläinsuojan rakenteisiin aiheutuvia haittoja.

Lupamääräykset 8. ja 9.

Lupamääräykset on annettu jätteiden määrän vähentämiseksi, asianmukaisen jätehuollon järjestämiseksi ja jätteistä aiheutuvan ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi.

Lupamääräyksellä 8 varmistetaan tilalla kuolleiden eläinten asianmukainen hävittäminen ja ympäristöhygienian yleisten vaatimusten täyttyminen sekä ehkäistään mahdollisten eläintautien leviäminen tilan ulkopuolelle. Eläinperäisen jätteen käsittely on järjestettävä ja toteutettava sivutuoteasetuksen (EY N:o 1069/2009) mukaisesti ja sivutuoteasetuksen valvonnasta vastaavan viranomaisen hyväksymällä tavalla.

Lupamääräykset perustuvat jätteistä annettuun valtioneuvoston asetuksen (179/2012) 7 §:ään, jonka mukaan jäte on pakattava siten, että jätteen säilyttämisestä ja kuljettamisesta ei aiheudu vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle ja että jätteelle voidaan järjestää sen laadun mukainen käsittely. Jätteiden asianmukaisella käsittelyllä, varastoinnilla sekä toimittamisella asianmukaiseen käsittelyyn voidaan estää ennakolta haitallisten vaikutusten syntyminen. Vaarallisten jätteiden toimittaminen asianmukaiseen käsittelyyn vähentää niiden aiheuttamia terveyteen ja ympäristöön kohdistuvia riskejä. Jätelain 8 §:n mukaan on ensisijaisesti vähennettävä syntyvän jätteen määrää ja haitallisuutta. Hyödyntämiskelpoiset jätteet on kerättävä erilleen ja toimitettava hyödynnettäviksi asianmukaiseen käsittelyyn. Hyödyntämiskelpoiset jätteet on ensisijaisesti pyrittävä toimittamaan laitokseen, jossa hyödynnetään jätteen sisältämä aine käyttämällä se uudelleen tai kierrättämällä se erilaisina tuotteina. Toissijaisesti jäte voidaan hyödyntää energiana, jos se ominaisuuksiensa puolesta siihen soveltuu. Jätteiden käsittely on suunniteltava ja järjestettävä niin, että jätteestä päätyy mahdollisimman vähän loppusijoitukseen.

Lupamääräykset 10. ja 11.

Polttonesteiden ja kemikaalien varastointia koskevat velvoitteet ovat tarpeen maaperän ja pohjaveden pilaantumisen estämiseksi esimerkiksi mahdollisessa vahinkotilanteessa. Ympäristönsuojelulain 16 §:n mukaan maahan ei saa jättää tai päästää jätettä eikä muutenkaan ainetta siten, että seurauksena on sellainen maaperän laadun huononeminen, josta voi aiheutua vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle. Riittävällä suojauksella ja imeytysaineiden käytöllä maaperän pilaantuminen voidaan ehkäistä myös mahdollisessa vahinkotilanteessa.

Lupamääräykset 12.–15.

Tarkkailu-, huolto- ja mahdollisesti havaittujen vaurioiden korjausvelvoite on annettu sen varmistamiseksi, ettei toiminnasta aiheudu suoria päästöjä maaperään, pohjaveteen tai pintavesiin.

Päätöksessä edellytetyn seurannan ja asetettujen päästövaatimusten seuraamiseksi ja vaatimusten noudattamisen valvomiseksi on annettu tarpeelliseksi katsotut lupamääräykset.

BAT-päätelmissä on typen ja fosforin eritykselle raja-arvot, joiden rajoissa toimimalla rehun hyväksikäyttöaste sekä päästöriski pysyvät vähintään kohtuullisella tasolla ja mikä myös huomattavasti edesauttaa ammoniakkipäästötasoon pääsemistä. Broilereiden lantaan tuottama ravinnemäärä on

kokonaistypen osalta 0,2–0,6 kg N/eläinpaikka/vuosi ja kokonaisfosforin osalta 0,02–0,11 kg P/eläinpaikka/vuosi. Edellä mainittu fosforiarvo vastaa päätelmässä esitettyä 0,05–0,25 kg P₂O₅/eläinpaikka/vuosi arvoa. P₂O₅-luvut on muunnettu fosforiksi (P) kertoimella 0,44.

Ilmaan vapautuvan ammoniakkipäästöjen tarkkailemisesta on määrätty BAT 25 -päätelmän mukaisesti. Jos ammoniakkipäästöjä mitataan, mitauksia ei tarvitse toistaa vuosittain. Massataseeseen perustuvaa arviota varten on julkaistu ammoniakkipäästölaskuri [https://www.ymparisto.fi/fi-FI/Asiointi_luvat_ja_ymparistovaikutusten_arviointi/Lomakkeet/Maatalouden_ymparistonsuojelun_lomakkeet\(9475\)](https://www.ymparisto.fi/fi-FI/Asiointi_luvat_ja_ymparistovaikutusten_arviointi/Lomakkeet/Maatalouden_ymparistonsuojelun_lomakkeet(9475)).

Määräyksen mukaiset tarkkailuun tehtävät muutokset on delegoitu tavanomaisen käytännön mukaisesti valvontaviranomaiselle. Aluehallintovirasto voi muuttaa tarkkailumääräyksiä, jos ympäristölupaa muutetaan hakemuksesta.

Lupamääräys 16.

Kirjanpitoa ja raportointia koskeva määräys on tarpeen toiminnan valvonnan järjestämiseksi ja ympäristövaikutusten toteamiseksi. Toiminnasta saamiensa tietojen perusteella valvontaviranomainen voi seurata luvassa annettujen määräysten noudattamista. Lannan levitysalojen kirjaamisella ja raportoinnilla varmistetaan, että käytössä oleva levitysala on aina riittävä suhteessa toiminnassa muodostuvan lannan määrään. Myös jätelain mukaan toiminnanharjoittajalla on selvilläolo- ja kirjanpitovelvollisuus. Ammoniakkipäästöjen raportointivelvollisuus perustuu IPPC-direktiivin 96/61/EY nojalla annettuun EU:n komission päätökseen 166/2006.

Kirjanpidon tulee sisältää myös BAT-päätelmän 29 mukaisten prosessi-muuttujien (veden, sähköenergian, polttoaineiden ja rehun kulutus) tarkkailua koskevat tiedot.

Lupamääräys 17.

Lupamääräyksellä varmistetaan tiedonkulku valvontaviranomaiselle tilanteissa, joissa ympäristölle on aiheutunut tai on vaarassa aiheutua poikkeuksellisen suurta haittaa. Tällaisia tilanteita ovat esimerkiksi tulipalo ja öljyvahinko. Häätäkeskukseen tehtävän ilmoituksen lisäksi vahingosta tulee ilmoittaa ympäristönsuojeluviranomaisille. Vahinkotilanteessa voidaan haittoja vähentää asianmukaisella torjuntakalustolla. Tilan pelastussuunnitelma tulee laatia laajennuksen yhteydessä.

Lupamääräys 18.

Ympäristönsuojelulain mukaan luvanvaraisessa toiminnassa on periaatteena, että käytetään parasta käyttökelpoista tekniikkaa. Luvan saajan on oltava riittävästi selvillä toimintansa aiheuttamien haitallisten ympäristövaikutusten vähentämismahdollisuuksista ja seurattava parhaan käyttökelpoisen tekniikan kehittymistä toimialallaan.

Lupamääräys 19.

Toiminnan olennainen muuttaminen tai laajentaminen edellyttää uutta ympäristölupaa. Luvanhaltijan vaihtuessa on luvan uuden haltijan ilmoitettava vaihtumisesta. Toiminnan lopettaminen tilalla edellyttää mm. sitä, että toimintaan liittyneet ympäristöriskit ja varastoidut jätteet on poistettu. Em. seikkojen vuoksi toiminnan lopettamisesta tai muista olennaisista muutoksista on ilmoitettava lupamääräyksen mukaisesti valvontaviranomaiselle.

VASTAUS LAUSUNTOIHIN

Lausunnoissa esitetyt vaatimukset on otettu huomioon ratkaisussa ja lupamääräyksissä sekä niiden perusteluissa ilmenevällä tavalla.

PÄÄTÖKSEN VOIMASSAOLO JA YMPÄRISTÖLUVAN TARKISTAMINEN**Päätöksen voimassaolo**

Päätös on voimassa toistaiseksi.

Ympäristöluvan tarkistaminen

Ympäristönsuojelulain mukaan direktiivilaitoksen luvan tarkistamiseen sovelletaan ympäristönsuojelulain 80 ja 81 §:iä (tarkistaminen päätelmien vuoksi).

Lupaa ankaramman asetuksen noudattaminen

Jos valtioneuvoston asetuksella annetaan tämän päätöksen määräystä ankarampia säännöksiä tai luvasta poikkeavia säännöksiä luvan voimassaolosta tai tarkistamisesta, on asetusta luvan estämättä noudatettava (ympäristönsuojelulaki 70 §).

Sovelletut säännökset

Ympäristönsuojelulaki (527/2014) 6–8, 11–12, 14–17, 20, 27, 29, 48–49, 51–53, 58, 62, 65–66, 72–77, 82–83, 87, 94, 123, 170, 190–191, 198 §
 Valtioneuvoston asetus ympäristönsuojelusta (713/2014) 1, 14–15, 19 §
 Jätelaki (646/2011) 8, 12–13, 15–17, 28, 29, 72, 91, 118–119, 120, 121 §
 Valtioneuvoston asetus jätteistä (179/2012) 4, 7–9, 20, 24 §
 Laki eräistä naapuruussuhteista (26/1920) 17 §
 Valtioneuvoston asetus eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta (1250/2014)
 Komission täytäntöönpanopäätös (EU) 2017/302 Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/75/EU mukaisten parhaita käyttökelpoisia tekniikoita (BAT) koskevien päätöksien vahvistamisesta siipikarjan tai sikojen tehokasvatusta varten. Euroopan unionin virallinen lehti 21.2.2017.

KÄSITTELYMAKSU

Käsittelymaksu on 2 745 euroa. Lasku lähetetään erikseen Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta.

Asian käsittelystä peritään maksu, joka määräytyy aluehallintovirastojen maksuista vuonna 2021 annetun valtioneuvoston asetuksen (1121/2020) mukaisesti. Asetuksen liitetaulukon mukaan alle 100 000 broilerin eläin-suojaa koskevasta päätöksestä perittävän maksun suuruus on 5 490 euroa.

Asetuksen liitteen mukaan toiminnan olennaista muuttamista (ympäristön-suojelulaki 29 §) koskevasta päätöksestä peritään maksu, jonka suuruus on 50 prosenttia taulukon mukaisesta maksusta.

TIEDOTTAMINEN

Päätös

Lähteenmäki Markus
Euran kunta
Euran kunnan ympäristönsuojeluviranomainen
Euran kunnan terveydensuojeluviranomainen
Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue
Satakunnan pelastuslaitos
Suomen ympäristökeskus

Päätöksestä tiedottaminen

Päätöksen antamisesta ilmoitetaan niille, joille hakemuksesta on annettu erikseen tieto.

Aluehallintovirasto tiedottaa päätöksen antamisesta julkaisemalla kuulutuksen ja päätöksen aluehallintovirastojen verkkosivuilla <https://ylupa.avi.fi>. Tieto kuulutuksesta julkaistaan myös Euran kunnan verkkosivuilla.

Päätöstä koskeva ilmoitus julkaistaan Alasatakunnassa.

MUUTOKSENHAKU

Päätökseen saa hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta valittamalla.

LIITE

Valitusosoitus

ASIAN KÄSITTELIJÄT

Asian on ratkaissut ympäristöylitarkastaja Arja Johansson ja esitellyt ympäristöylitarkastaja Seija Virolainen.

Asiakirja on hyväksytty sähköisesti. Merkintä sähköisestä hyväksymisestä on asiakirjan viimeisellä sivulla.

VALITUSOSOITUS

Tähän aluehallintoviraston päätökseen tai siitä perittävään maksuun voi hakea muutosta kirjallisella valituksella. Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen.

Päätöksestä voivat valittaa asianosaiset, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun tai asuin-ympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, sijaintikunta ja vaikutusalueen kunnat ja niiden ympäristönsuojeluviranomaiset, sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset.

Asian käsittelystä hallinto-oikeudessa voidaan periä oikeudenkäyntimaksu siten kuin tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) ja oikeusministeriön asetuksessa tuomioistuinmaksulain 2 §:ssä säädettyjen maksujen tarkistamisesta (1383/2018) säädetään. Maksun suuruus on 260 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa on erikseen säädetty tapauksista, joissa maksua ei peritä. Tarkempia tietoja maksuista saa hallinto-oikeudesta.

Toimi näin

Jos haet muutosta aluehallintoviraston päätökseen, tee kirjallinen valitus Vaasan hallinto-oikeuteen ennen valitusajan päättymistä. Valitusaika päättyy **28.6.2021**.

Valitusaika määräytyy seuraavasti:

- Päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen viimeistään seitsemäntenä (7.) päivänä siitä, kun aluehallintovirasto on julkaissut päätöksen verkkosivuillaan.
- Valitusaika on 30 päivää päätöksen tiedoksisaannista.
- Kun määräaika lasketaan, sitä päivää, kun päätös on saatu tiedoksi, ei oteta lukuun.
- Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto, juhannusaatto tai arkilauantai, määräaika päättyy ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Ilmoita valituksessa

- valittajan nimi, postiosoite, puhelinnumero ja muut tarpeelliset yhteystiedot, kuten sähköpostiosoite. Jos valittajana on yhteisö, ilmoita sen nimi ja yhteystiedot.
- laillisen edustajan, asiamiehen tai muun valituksen laatineen henkilön nimi ja postiosoite, puhelinnumero ja muut tarpeelliset yhteystiedot, kuten sähköpostiosoite
- sellainen postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite). Hallinto-oikeus voi valita, mihin osoitteeseen se toimittaa asiakirjat, jos sille on ilmoitettu useampia prosessiosoitteita tai jos yhtäkään ilmoitettua yhteystietoa ei ole nimetty prosessiosoitteeksi.
- päätös, johon haetaan muutosta
- päätöksen kohta, johon haetaan muutosta
- mitä muutoksia päätökseen vaaditaan
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan

Yhteystietojen muutoksesta on ilmoitettava viipymättä hallinto-oikeudelle valituksen vireillä olon aikana.

Valituksen liitteet

- aluehallintoviraston päätös, johon muutosta haetaan (alkuperäisenä tai jäljennöksenä)
- asiakirjat, joita käytetään vaatimusten tukena (jollei niitä ole toimitettu jo aiemmin aluehallintovirastoon)
- valtakirja

- asiamiehen on liitettävä valitukseen valittajalta saatu valtakirja – ellei hän ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai sellainen oikeudenkäyntiavustaja, joka määrittellään luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetussa laissa (715/2011).
- asiamiehen ei tarvitse toimittaa valtakirjaa, jos hallinto-oikeuteen toimitetaan sellainen sähköinen asiakirja, jossa on selvitys asiamiehen toimivallasta. Asiamiehen ei myöskään tarvitse esittää valtakirjaa, jos valittaja on antanut valtuutuksen suullisesti tuomioistuimessa tai jos asiamies on toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa.

Lähetä valitus hallinto-oikeuteen

Hallinto-oikeuden yhteystiedot ovat:

Vaasan hallinto-oikeus
Korsholmanpuistikko 43, 4. krs (käyntiosoite)
PL 204, 65101 Vaasa (postiosoite)

sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi

puhelinvaihe: 029 56 42 611
asiakaspalvelu: 029 56 42 780 (avoinna ma–pe kello 8.00–16.15)
telekopio (fax): 029 56 42 760

Valituksen saapuminen määräajassa on valittajan vastuulla, kun se lähetetään postitse, sähköpostitse, telekopiona tai lähetin välityksellä. Suljetussa laitoksessa oleva henkilö voi antaa valituskirjelmän valitusajan kuluessa myös sille henkilölle, joka on määrätty laitoksessa tätä tehtävää hoitamaan tai laitoksen johtajalle.

Valituksen on oltava perillä hallinto-oikeuden kirjaamossa viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen hallinto-oikeuden aukioloajan päättymistä.

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa
<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>